

Kariérové poradenství na ZŠ a SŠ:

Příklady dobré praxe

Obsah

Základní školy	2
Jana Dytrychová, ZŠ Rajnochovice	2
Leona Lukašíková, 17. Základní škola Zlín, Křiby 4788	3
Marie Šimková, ZŠ a ZUŠ Strání	4
Další inspirace	4
Eva Cábliková, ZŠ Komenského II. Zlín	4
Alice Ernestová, Základní škola Emila Zátopka Zlín	4
Sabrina Fröhlichová, ZŠ Rajnochovice	4
Hana Salamonová, Základní škola Valašské Meziříčí, Křižná 167	4
Radka Zdražilová, ZŠ Morkovice	4
Střední školy	4
Ivana Andrýsková, Střední odborné škola a Gymnázium Staré Město	4
Alena Sochorová, Střední odborná škola Josefa Sousedíka Vsetín	5
Ladislava Kolouchová, Církevní střední škola pedagogická a sociální Bojkovice	5
Renata Krejčová, Střední škola nábytkářská a obchodní Bystřice pod Hostýnem	6
Zuzana Poláchová, Střední zdravotnická škola Kroměříž	6
Iva Slámová, SŠPHZ Uherské Hradiště	7
Andrea Vykoukalová, Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola zdravotnická Zlín	7
Další inspirace	9
Andrea Bernátková Vraštilová, Střední škola informatiky, elektrotechniky a řemesel v Rožnově pod Radhoštěm	9
Milan Sedláček, Střední škole cestovního ruchu Rožnov pod Radhoštěm	9

Tyto příklady dobré praxe shrnují vybrané úryvky ze závěrečných prací poradkyň a poradců základních a středních škol, které vznikly v rámci Vzdělávání kariérových poradců v projektu IKAP Zlínského kraje (2018–2020). Závěrečné práce byly na téma *Já, kariérový poradce*, resp. *Kariérové poradenství na naší škole*. Děkujeme všem uvedeným autorům za souhlas se sdílením vybraných částí jejich prací.

Základní školy

Jana Dytrychová, ZŠ Rajnochovice

„V hodinách občanské výchovy žáci vypracovávají různé projekty, ve kterých se snaží vyjádřit jací jsou, jaké mají přednosti, schopnosti a vlastnosti, které si zaslouží obdiv, ale také své zápory, chyby, slabosti a nejistoty. Zamýšlí se nad svým životem a zaznamenávají důležité mezníky, které se jim v dosavadním životě přihodily a také hledají důležitá místa – „křižovatky“, které možná budou rozhodovat o jejich životě. Formou různých scének se snaží poznat svůj temperament.“

„Kariérové poradenství vykonávám teprve druhým rokem, jak jsem již ve své práci uvedla. Nemám zatím tolik zkušeností a proto mě zajímalo, jaký mají žáci názor na to, kdo je nejvíce při rozhodování o výběru střední školy ovlivnil.

Cílovou skupinou byli žáci z mé deváté třídy. Celkem 11 žáků, 8 děvčat a 3 chlapci. Odpovídali na otázku: „Kdo vás nejvíce ovlivnil při konečném rozhodnutí o výběru střední školy?“

Z uvedených údajů vyplývá, že klíčovým činitelem byly dny otevřených dveří (celkem 75 %). Druhým, nejčastěji uváděným poradcem byla shodně rodina a příbuzní (62,5 %). Na třetím místě skončila osoba kariérového poradce (37,5 %). Na čtvrtém místě se umístily burzy a veletrhy vzdělávání (25 %) a poslední místo zaujal portál Infoabsolvent (12,5 %).

Kariérový poradce se umístil až na třetím, respektive čtvrtém místě, což beru jako výzvu pro své další vzdělávání a rozšiřování si svých vědomostí a dovedností.

Je vidět, že pro většinu žáků bylo důležité si prohlédnout prostory vybrané školy, aby vůbec věděli, jak tato škola vypadá a zda se jim tam bude líbit. Protože škol, které nabízí stejné obory je více, ale prostředí má každá škola jiné.“

Leona Lukašíková, 17. Základní škola Zlín, Křiby 4788

„Volba povolání na prvním stupni

Už na prvním stupni se v hodinách prvouky vztahují témata k volbě povolání (zaměstnání rodičů a příbuzných, lidí ve městech a na venkově, dělení práce na fyzickou a duševní). V tvořivých činnostech pracují žáci nejen s různými materiály, ale mají k dispozici také nejrůznější stavebnice, v cvičné kuchyňce si připravují zdravé svačinky apod.

V hodinách vlastivědy se žáci dozvídají, co všechno se v naší zemi vyrábí, kde všude lidé pracují a jaké služby se využívají (průmyslová i zemědělská výroba, cestovní ruch, životní prostředí aj.). V historické části se žáci seznamují s životem našich předků, způsobem jejich obživy a proměnami, které s sebou přinesl pokrok (od pravěkého způsobu života do současnosti, řemesla tradiční i dávno zaniklá).“

„Náměty pro futuro

Ideálně by bylo dobré zřídit ve škole funkci kariérového poradce. Zatím to není legislativně ukotveno. Existuje velké množství aktivit, které by se daly využívat, ale převážně z časových, kapacitních, hygienických a finančních důvodů to zatím není možné (např. tzv. „trojkoalice“ se všemi žáky a jejich rodiči, práce s kartami, placené dotazníky, atd.)

Myslím si, že by nebylo špatné, kdybychom mohli více využívat možnost návštěv a exkurzí do různých firem. Dovedu si představit, že takové exkurze by oslovily žáky a učební obory by tak mohly získat nové studenty. Jenomže čas strávený mimo školu by zase chyběl ve výuce a někteří kolegové by měli komplikace s probíraným učivem.

Každoročně také řešíme situace, jak to udělat, aby se dívky dostaly do dílen a chlapci zase do kuchyňky. Ale právě s ohledem na reálné možnosti shledáváme prostor alespoň pro hodinovou hospitaci a výměnu.

Určitě by bylo ideální, pokud by mohli všichni žáci projít testováním Hollanda a MBTI s následným rozbořem. Vzhledem k počtu žáků a našim časovým možnostem, toho však nejsme zatím schopni.“

Marie Šimková, ZŠ a ZUŠ Strání

„Jelikož mi chybí zkušenosti, nejtěžší je pro mne klást otevřené otázky. Ve volných chvílích si je píši do připraveného bloku, otázky přibývají a já se pokouším je co nejvíce používat. Někdy se mi to daří víc jindy méně. Dříve jsem měla tendence vstupovat do rozhovoru a podsouvat své myšlenky.

Momentálně se snažím na tomto pracovat, nechám prostor žákům a učím se pracovat s tichem. Cítím, jak je velmi přínosné pokud si žák sám odpoví a často pozoruji, jak je to pro žáka či klienta velmi těžké. Zjišťuji, že odpověď má velkou cenu. Bylo velmi cenné a příjemné, pokud odcházeli rodiče ze společného sezení s úsměvem, spokojením a děkovali, že to bylo velmi přínosné.“

Další inspirace

Kompletní práce dalších poradců a poradkyň ze základních škol najdete v samostatných přílohách.

Eva Cábílková, ZŠ Komenského II. Zlín

Alice Ernestová, Základní škola Emila Zátopka Zlín

Sabrina Fröhlichová, ZŠ Rajnochovice

Hana Salamonová, Základní škola Valašské Meziříčí, Křižná 167

Radka Zdražilová, ZŠ Morkovice

Střední školy

Ivana Andrýsková, Střední odborné škola a Gymnázium Staré Město

„Gymnázium

Příprava na budoucí profesi, zjišťování zájmových a osobnostních předpokladů k výkonu povolání začíná již od 1. ročníku studia, a to v rámci naplňování ŠVP všeobecně vzdělávacích předmětů, jako je např. český jazyk a literatura (životopisy, motivační dopisy), dějepis (prezentace – hrdina minulosti), matematika, základy společenských věd, anglický, německý, francouzský a ruský jazyk atd. V hodinách cizích jazyků jsou rozvíjeny aktivity zaměřené na vzdělávání a budoucí povolání, povolání rodičů - formou krátkých výstupů a prezentací popisují žáci povolání svých rodičů či své vysněné povolání a jednotlivé stupně škol, které musí žáci absolvovat, aby dané povolání mohli vykonávat.

V rámci propojení volnočasových aktivit a světa práce lze uvést i činnost ve folklorním souboru a následné uplatnění jeho členů v profesionálním tělese, případně propojení našich studentů v rolích samostatných vedoucích dětských souborů, kde aplikují poznatky z tělesné výchovy, sociologie, psychologie, psychologie sportu, hudební a estetické výchovy, biologie, etnologie.

Úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Spolupráce s odbornými firmami je prioritou, na kterou se SOŠ a Gymnázium Staré Město intenzivně zaměřuje.

Svět práce se světem škol a vzdělávání se snaží propojovat také pořádáním vzájemných setkání u kulatého stolu. Cílem je setkání a dialog mezi zástupci zaměstnavatelů a pedagogů, hledání možností vzájemné spolupráce a sladění potřeb trhu práce s možnostmi vzdělávacího systému.“

Alena Sochorová, Střední odborná škola Josefa Sousedíka Vsetín

„V rámci evropských projektů žáci ZŠ z regionu docházejí na pracoviště odborného výcviku, kde si mají možnost vyzkoušet všechna řemesla a zhotovují drobné výrobky, ze kterých mají radost.“

„Při psaní závěrečné práce jsem si uvědomila, že práce ve dvojici výchovných poradců a v podporujícím týmu je i při všech obtížích a náročnosti zvládnutelná. Spolupráce dvou lidí, kteří se dívají jedním směrem, vzájemně se podporují, ale i korigují, jsou schopni se vzájemně zastoupit je tou největší devízou a na výsledcích práce a celkovém klimatu poradenského pracoviště je to znát. Samozřejmě, že jsou i případy, které nekončí Happyendem. Ne vždy se podaří vše úspěšně vyřešit. Zpětná vazba pro VP / KP je málokdy okamžitá, spíše se objeví až po letech a mnohdy vůbec ne.“

Ladislava Kolouchová, Církevní střední škola pedagogická a sociální Bojkovice

„Co může zlepšit zřizovatel nebo ředitel školy v oblasti KP?

- vytvořit kroužek kariérového poradenství pro 2.,3.,4. ročník
- stále pečovat o vztahy na pracovišti a i nadále vzájemně komunikovat s učiteli, rodiči, a žáky
- supervize, poradenství a neformální rozhovory

Co může zlepšit kariérový poradce?

- nastavit efektivní kariérový program
- stanovit priority kariérového poradenství
- plánovat a organizovat časový rozvrh pro častější setkávání se s žáky
- podpořit a namotivovat učitele všech vyučovacích předmětů, aby docházelo k propojení učiva s pracovním uplatněním žáků

- pečovat a zdokonalovat vzájemnou komunikaci s ředitelkou školy, třídními učiteli a kolegy, rodiči žáků i s žáky samotnými
- zajišťovat skupinové návštěvy žáků školy v informačních poradenských střediscích úřadů
- uvědomit si přednosti povolání
- zvyšovat pracovní kvalifikaci
- napláňovat a společně navštěvovat veletrhy vzdělávání – např. Evropský veletrh pomaturitního a celoživotního vzdělávání Gaudeamus.“

Renata Krejčová, Střední škola nábytkářská a obchodní Bystřice pod Hostýnem

Fajn myšlenka, jak pracovat s KP na škole a rozvíjet současně jiné dovednosti:

„Oblasti odborných mimoškolních aktivit představují především nabídky zájmových kroužků, účast na soutěžích, sympoziích či prezentacích školy, setkání absolventy apod. Význam spočívá nejen v získání nadstandartních odborných vědomostí, dovedností a zkušeností, které rozšíří možnosti uplatnění v praxi, ale také v posílení soft skills – pohyb v prostředí mimo výukový režim omezený legislativou, uplatnění individuality a jednání sám za sebe, schopnost asertivní komunikace a řešení konfliktů, soutěživost, kreativita či loajalita ke skupině.“

„Kontakt absolventů se stávajícími žáky považují za jednu z klíčových aktivit. Z mého pohledu jde o přínosný příklad dobré praxe, který žáky nejen účinně motivuje ke studiu, profesionalitě a cechovní hrdosti, ale také zprostředkovává reálný pohled na jejich uplatnění v praxi v široké škále možností. Kromě toho poskytuje škole zpětnou vazbu a podněty z praxe např. k úpravě obsahu předmětů a jejich pojetí, k efektivitě praktické výuky a realizovaných projektů apod. K setkávání absolventů s žáky dochází jednak organizovaně, plánovaně, např. při burzách učebnic, na přednáškách a prezentacích firem či škol, význam však má i nahodilý, neplánovaný kontakt při absolventské návštěvě školy, na exkurzích, v osobních kontaktech s rodiči či jinými příbuznými z řad absolventů, na sociálních sítích a v neposlední řadě i s učiteli odborných předmětů, jež všichni absolvovali střední školu právě zde.“

Zuzana Poláchová, Střední zdravotnická škola Kroměříž

„Jednou z nich je projekt Zažij den na zdravce. Jedná se o nový projekt, který má za úkol umožnit žákům 9. tříd prožít si jedno dopoledne jako žák Střední zdravotnické školy Kroměříž. Žáci 9. tříd se mohou na našich webových stránkách přihlásit na určitý termín a následně v daný den dojít do školy, kde se stanou součástí třídy prvního ročníku oboru praktická sestra. Společně s našimi žáky projdou

dopoledním vyučováním a mají při tom možnost seznámit se s prostředím školy, žáky a učiteli. Přičemž počet míst pro zájemce je omezený na 5 osob na jeden termín. Celkem jsme vypsalí 9 termínů, a to během prosince, ledna a února. Prozatím má projekt úspěch a nás to velmi těší. Zpětná vazba od studentů, když ze školy odchází je pozitivní. Uvádí, že jsou za takovou zkušenost rádi. Vždy jsou požádání o písemné vyjádření k akci prostřednictvím e-mailu.“

„K dalším úspěšným akcím patří i projekt Mise do základních škol. Aktuálně jsme tuto akci uspořádali v říjnu 2019. Žáci prvního ročníku oboru praktická sestra se vydali do svých absolvovaných základních škol a zde prezentovali, jaké to je studovat na Střední zdravotnické škole Kroměříž. Presentaci provedli u žáků 9. a 8. tříd a zároveň žáky základních škol zvali na dny otevřených dveří. Zpětnou vazbou pro nás pak byla právě návštěvnost žáků z těchto základních škol na dnech otevřených dveří. Ze stran základních škol konkrétně od zástupců škol či výchovných poradců jsme obdrželi pozitivní vyjádření, že se aktivita žákům líbila. Předběžně jsme se školami domluveni na spolupráci i na další období.“

Iva Slámová, SŠPHZ Uherské Hradiště

„A v neposlední řadě je potřeba z kariérového poradenství udělat jakýsi most mezi vzděláváním a praxí. V některých podnicích již pochopili, že aby si vychovávali své potencionální budoucí zaměstnance, je potřeba investovat energii a čas do dětí, které svými projekty vtáhnou ze světa teoretického vzdělávání do světa práce. Tady je nasnadě spolupráce mezi školami a podniky, spolupráci by ovšem mělo ideálně koordinovat opět Ministerstvo školství.“

„Kariérovým poradcem se nemůže stát jen tak někdo, musí to být zralá osobnost, která dokáže spolupracovat s lidmi na jejich životní profesní cestě. Musí umět individuálně s každým komunikovat, naslouchat mu, pospojovat zajímavé momenty v jeho minulosti i současnosti, které lze využít v budování další pracovní i vzdělávací dráhy. Pomáhá dětem a potažmo i rodičům najít vnitřní cestu při hledání profesní orientace. A to by měl plnit v kterékoliv fázi jejich života, tedy neomezit se pouze na pomoc při výběru střední školy, ale kariérový poradce by se měl stát jakýmsi celoživotním „koučem“, nejen když dítě končí školu, ale i když dospělý člověk přijde o práci nebo v případě, když člověk chce svou dosavadní práci změnit.“

Andrea Vykoukalová, Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola zdravotnická Zlín

„Den otevřených dveří na SZŠ a VOŠZ Zlín – dva listopadové termíny a jeden lednový termín (určeno pro žáky základních škol a jejich rodiče, popř. zájemce ze středních škol, kteří mají zájem studovat na

VOŠZ). Prezentace jednotlivých oborů samotnými žáky, kdy si žáci ZŠ škol mohou vyzkoušet řadu praktických dovedností, které se vztahují k tomuto typu studia. V každém patře je pro žáky připraveno několik aktivit, např. v modrém patře ukázky ošetřovatelských modelů, dále také jednoduché pokusy v učebně fyziky a chemie. V červeném patře jsou připraveny interaktivní programy v učebně dějepisu a AJ. Ve žlutém patře mají potencionální zájemci možnost navštívit učebnu somatologie, kde si zábavnou formou prověří znalosti a dále také učebnu první pomoci, kde si zájemci z řad rodičů i žáků mohou vyzkoušet první pomoc reálně. A v posledním zeleném patře jsou připraveny ukázky praktické (měření TK, měření tuku). Mohou si dále vyzkoušet např. model stáří, model těhotné ženy, samovyšetření prsu... Všechny tyto aktivity jsou pro žáky i jejich rodiče podle ohlasů velmi zajímavé a poučné. Letos naší školou za tři dny otevřených dveří prošlo okolo 150 návštěvníků.“

„Letos jsme poprvé pořádaly 1. ročník Zdravotnické olympiády pro ZŠ. Naše škola uspořádala pod záštitou odboru školství Zlínského kraje 1. ročník Zdravotnické olympiády. Akce byla určena pro žáky 9. tříd základních škol celého Zlínského kraje. Účast byla hojná – semifinálového kola se účastnilo 70 žáků z různých základních škol. Olympiáda probíhala ve dvou kolech – semifinálového a finálového. Semifinálové kolo prokazovalo vědomosti žáků v oblasti první pomoci, environmentální výchovy, somatologie a z oblasti výživy člověka.

Řešitelé vědomostního testu prokázali velké znalosti v těchto oblastech, bohužel se finálového kola mohlo účastnit pouze 23 žáků – úspěšných řešitelů s nejvyšším bodovým ohodnocením. Finálové kolo proběhlo 2. 10. na půdě naší školy a hodnotilo praktické dovednosti i ve výše uvedených oblastech. Bylo připraveno 12 stanovišť s různými úkoly. Finalisté si s úkoly poradili výborně, bojovali s nadšením a bylo znát, že je oblast zdravotní výchovy baví.

V nesoutěžních disciplínách si žáci a jejich doprovázející pedagogové mohli vyzkoušet modely odborné výuky, vyzkoušet měření krevního tlaku nebo poznávat osobnosti medicíny historické i současné.“

Jaký by měl být kariérový poradce:

„Další prioritou je individuální přístup k žákům či studentům a kreativita, zejména ve smyslu schopnosti nalézat netradiční řešení. Za velmi důležité považuji i ochotu přiznat vlastní nevědomost a komplex komunikačních dovedností (především schopnost aktivního naslouchání, technika kladení otevřených otázek, poskytování zpětné vazby). Schopnost reflexe sebe sama a práce na vlastním seberozvoji je taktéž důležitou součástí dovedností kariérového poradce. Patří sem nejen důraz na celoživotní vzdělávání v oboru, ale také schopnost sledovat trendy a reagovat na společenské potřeby.“

Další inspirace

Kompletní práce dalších poradců a poradkyň ze středních škol najdete v samostatných přílohách.

Andrea Bernátková Vraštilová, Střední škola informatiky, elektrotechniky a řemesel v Rožnově pod Radhoštěm

Milan Sedláček, Střední škole cestovního ruchu Rožnov pod Radhoštěm

Úryvky ze závěrečných prací poradkyň a poradců základní a středních škol vznikly v rámci Vzdělávání kariérových poradců v rámci projektu IKAP. Děkujeme všem autorům a autorkám za sdílení.